

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ความสำเร็จทางการเมืองและความเป็นสถาบันการเมืองของพรรคไทยรักไทย” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสำเร็จทางการเมืองของพรรคไทยรักไทยว่ามีที่มาจากปัจจัยใดบ้างและปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างความสำเร็จทางการเมืองให้เกิดขึ้นคือสิ่งใด ตลอดจนศึกษาพัฒนาการของพรรคไทยรักไทยในช่วงระยะเวลาการดำเนินกิจการทางการเมือง และทำการวิเคราะห์ว่าจากความสำเร็จทางการเมืองที่เกิดขึ้นและการที่พรรคมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องนั้นมีส่วนเสริมสร้างความเป็นสถาบันการเมืองให้แก่พรรคไทยรักไทยได้หรือไม่ อย่างไร รวมทั้งวิเคราะห์การทำหน้าที่ของพรรคไทยรักไทยตามหลักของพรรคการเมือง

ผลการศึกษาพบว่า พรรคไทยรักไทยประสบความสำเร็จทางการเมือง โดยมีปัจจัยหลักที่มาจากแนวทางการเมืองแบบใหม่ที่น่าเสนอผู้นำพรรค นโยบาย การนำการเมืองมาประชาสัมพันธุ์ด้วยการตลาดแบบครบวงจรมาใช้ในการรณรงค์ทางการเมือง ผสมผสานกับแนวทางการเมืองรูปแบบเก่า คือ การนำนักการเมืองและกลุ่มการเมืองจากพรรคการเมืองอื่นเข้าร่วมพรรค ที่สำคัญคือการที่พรรคไทยรักไทยมีฐานสนับสนุนจากกลุ่มทุนใหญ่ระดับประเทศจึงทำให้ประสบความสำเร็จทางการเมืองอย่างมากตามที่ปรากฏ

ด้านความเป็นสถาบันการเมืองนั้น พบว่าพรรคไทยรักไทยมีความพยายามที่จะสร้างความเป็นสถาบันการเมืองให้เกิดขึ้น แต่จากการศึกษาพบว่าพรรคไทยรักไทยมีระดับของความเป็นสถาบันอยู่ในระดับต่ำ (Weak Institutionalization) เพราะพรรคไทยรักไทยมีความเป็นพรรคส่วนบุคคลมากกว่าที่จะเป็นพรรคการเมืองของมวลชน ทั้งในประเด็นการก่อตั้ง การดำเนินกิจการทางการเมือง การยุบรวมพรรคการเมืองอื่น การไม่ขยายสาขาพรรค การมีกลุ่มแกนนำพรรคที่มีทุนหรือธุรกิจเป็นจำนวนมากและตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญต่างตกอยู่ที่แกนนำเหล่านี้เป็นหลัก

ในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะต่อการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการเปลี่ยนเรื่องวิกฤติทางการเมืองที่เกิดขึ้นนับแต่หลังการเลือกตั้ง 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเมื่อ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 นั้น มีที่มาจากเหตุปัจจัยใด และเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับพรรคไทยรักไทยหรือไม่ อย่างไร รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นนั้นได้เป็นอุปสรรคอันสำคัญต่อกระบวนการสร้างความเป็นสถาบันการเมือง ให้เกิดขึ้นแก่พรรคไทยรักไทยหรือไม่ ซึ่งน่าจะเป็นการศึกษาที่เป็นคุณประโยชน์ต่อการศึกษาในการเมืองการปกครองไทยต่อไป